

## Наименование ТВП: Дзвін - Великий Лес



© Volker Blueml

**Код:** BY050

**Географические координаты:** 52° 04' N 24° 34' E

**Административная принадлежность:** Брестская область: Кобринский район

**Площадь:** 20449 га

**Критерии:** A1, A4i

**Национальный природоохранный статус:** цэнтральная частка тэрыторыі з'яўляецца біялагічным заказнікам мясцовага значэння «Дзвін – Вялікі Лес» (3851 га)

**Международный природоохранный статус:** ТВП міжнароднай значнасці, утворана ў 2010 годзе

### Общее описание:

Тэрыторыя ТВП размешчана ў паўднёва-заходняй частцы Кобрынскага раёна. З усходняга боку прымыкае ТВП "Балота Званец". Размешчана ў паўночна-усходняй частцы Маларыцкай раўніны - аднаго з трох фізіка-геаграфічных раёнаў акругі Брэсцкага Палесся Палескай правінцыі.

Рэльеф пераважна плоскі. Характэрнай асаблівасцю з'яўляюцца затарфаваныя лагчыны, арыентаваныя з паўночнага-усходу на паўднёвы-захад.

На тэрыторыі ТВП "Дзівін - Вялікі Лес" праходзіць сістэма каналаў, якія упадаюць у Дняпроўска-Бугскі канал. Самым вялікім з іх з'яўляецца Казацкі канал. Перасякае вялікі балотны лясны масіў з юго-усходу на северо-захад у яго паўднёвай часткі. Праведзеная меліярацыя аказвае істотны ўплыў на водны рэжым лясных тарфяна-балотных глеб. Возера Любань, якое звязана дрэнажнымі каналамі з Дняпроўска-Бугскім каналам, з'яўляецца тут адзіным натуральным вадаёмам. Возера Любань разам з вдсх. Арэхаўскім і некалькімі затопленамі торфапляцоўкамі мае вялікае значэнне для вадаплаўваючых і каляводных птушак.

Забалочаныя лясныя ўчасткі, а таксама нізінныя балоты прадстаўленыя ў цэнтральнай частцы ТВП.

У адпаведнасці з геабатанічным раянаваннем тэрыторыя адносіцца да Прыбугска-Прыпяцкаму раёну Бугска-Палескай геабатанічнай акругі падзоны шырокалісцева-хваёвых лясоў. На тэрыторыі біялагічнага заказніка "Дзівін - Вялікі Лес" пераважаюць бяроза, сасна. Значнае распаўсюджванне атрымалі дуб, ясьень, алешына чорная, радзей - грабі клён. Падлесак у насаджэннях прадстаўленыя ў асноўным крушынай, вярбой, лясчынай, свідзінай.

У цэлым флора налічае каля 400 відаў сасудзістых раслін. Па прадстаўленасці такога рэдкага для еўрапейскага кантынента выгляду, як венерын чаравічак сапраўдны *Surgipedium calceolus* (каля 10 тыс. экзэмпляраў) заказнік "Дзівін - Вялікі Лес" не мае сабе роўных у Рэспубліцы Беларусь.

ТВП "Дзівін - Вялікі Лес" выкарыстоўваецца для вядзення лясной гаспадаркі, палявання, рыбалкі, збору грыбоў і ягад. Меліярыраваныя ўчасткі пераважна выкарыстоўваюцца для выпаса кароў і сенакосаў. На берагах воз. Любань размешчаныя базы адпачынку.

## **Основные биотопы:**

Драбналістыя лясы - 35,8%, хваёвыя лясы - 7%, шырокалісцевыя лясы - 5%, сельгасугоддзі - 30%, балоты - 12,5 %, штучныя вадаёмы - 7%, азёры - 2,3%.

## **Птицы:**

165 відаў птушак сустракаюцца на разглядаемай мясцовасці, 130 відаў гняздзіцца.

Тэрыторыя ТВП мае вялікае значэнне для захавання рэдкіх відаў птушак. Тут яшчэ захаваліся месцы пасялення такіх відаў як вялікі арлец *Aquila clanga*, вяртлявая чаротаўка *Acrocephalus paludicola*, вялікі грычук *Limosa limosa*. Мясцовая папуляцыя цецерука адна з самых буйных на крайнім паўднёвым захадзе Беларусі. Увосень перад міграцыяй на меліяраваных землях адзначаюцца зграі шэрых жураўлёў колькасцю да 3 000 асобін. У цэлым 58 відаў птушак маюць розны Еўрапейскі ахоўны статус.

### Другие группы животных:

На ТВП адзначана 36 відаў звяроў, 5 відаў рэптылій, 10 відаў амфібій.

### Состояние редких видов птиц:

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды	Критерий ТВП
Шилохвость <i>Anas acuta</i>	мг	50-100 ос	2000-2009	Т		
Луток <i>Mergus albellus</i>	мг	20-40 ос	2000-2009	Т		
Гагара чернозобая <i>Gavia arctica</i>	мг	0-5 ос	2000-2010	Т		
Выпь большая <i>Botaurus stellaris</i>	гн	5 с	2000-2009	Т	↔	
Цапля большая белая <i>Casmerodius albus</i>	гн	5-15 п	2005-2010	Э	↑	
Черный аист <i>Ciconia nigra</i>	гн	4-10 п	2000-2009	Э	↔	

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды	Критерий ТВП
Орлан-белохвост <i>Haliaeetus albicilla</i>	зал	3-4 ос	2000-2009	П	↔	
Змееяд <i>Circaetus gallicus</i>	гн?	1-3 п	2000-2009	Э	↔	
Лунь полевой <i>Circus cyaneus</i>	гн	2-4 п	2000-2009	Э		
Малый подорлик <i>Aquila pomarina</i>	гн	+	2000-2009	П		
Подорлик большой <i>Aquila clanga</i>	гн?	0-1 п	2000-2009	Т	↔	
Чеглок <i>Falco subbuteo</i>	мг	+	2000-2009	П		
Погоньш малый <i>Porzana parva</i>	гн	20-30 с	2000-2009	Э	↑	
Коростель <i>Crex crex</i>	гн	25-30 с	2000-2009	Э	↓	
Журавль серый <i>Grus grus</i>	гн	20-30 п	2000-2009	Э	↔	
Журавль серый <i>Grus grus</i>	мг	1500-3000 ос	2000-2009	Т	↔	A4i
Веретенник большой <i>Limosa limosa</i>	гн	10-20 п	2000-2009	Т	↓	A1
Филин <i>Bubo bubo</i>	гн	3-4 п	2000-2009	Т	↔	

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды	Критерий ТВП
Дятел зеленый <i>Picus viridis</i>	гн	2-5 п	2000-2009	П		
Дятел белоспинный <i>Dendrocopos leucotos</i>	гн	5-10 п	2000-2009	П		
Камышовка вертлявая <i>Acrocephalus paludicola</i>	гн	11-15	2009	Т	↔	A1
Синица усатая <i>Parurus biarmicus</i>	гн	> 1 п	2009	П		
Лазоревка белая <i>Cyanistes cyaneus</i>	зал	+	2000-2009	П		

### **Другие редкие и находящиеся под угрозой исчезновения виды:**

Звяры: Барсук *Melesmeles*, арешнікавая соня *Muscardinusavellanarius*.

Рэптыліі: Балотная чарапаха *Emysorbicularis*.

Насякомыя: Гламерыс звязаны *Glomerisconnexa*, мнемазіна *Parnassius  
mnemosyne*, жужаль фіялетава *Carabusviolaceus*.

Расліны: Пылкагалоўнік чырвоны *Cephalantherarubra*, ятрышнік мужчынскі *Orchis mascula*, увярэднік скіпетрападобны *Pedicularissceptrum-carolinum*, венерын чаравічак сапраўдны *Cypripediumcalceolus*, кадзіла сармацкае *Melittissarmatica*, ядрушка даўгарогая *Gymnadeniaconopsea*, гарычка крыжападобная *Gentianacruciata*, гайнік цёмна-чырвоны *Epipactisatrorubens*, вярба чарнічная *Salixmyrtilloides*, асака ценявая *Carexumbrosa*, званочак шыракалісты *Campanulalatifolia*, зубніца клубняносная *Dentariabulbifera*, лілея кучаравая *Liliummartagon*, тайнік яйцападобны *Listeraovata*, касач сібірскі *Irissibirica*.

### **Угрозы:**

- зарастанне асаковых балот хмызняком.
- значная рэкрыяцыйная нагрузка.

### **Рекомендации по сохранению:**

- Падтрымліваць гідралагічны рэжым заказніку з дапамогай шлюзаў на канале Казацкі.
- Перадаць пад ахову месцы абітання рэдкіх відаў.
- Абмежаваць палявання на прамысловыя віды птушак на тэрыторыі заказніка.
- Інфармаванне мясцовага насельніцтва аб ТВП.

### **Источники информации:**

Асабістыя паведамленні: Бакур Ю.Ю., Кальчанка А.І., Левы С.В., Пракапчук В.

Научное и технико-экономическое обоснование местного биологического заказника «Дивин-Великий лес» в Кобринском районе Брестской области.

**Составители :** Бакур Ю.Ю., Кальчанка А.І., Левы С.В.

---

\* Использование размещенной здесь неопубликованной информации для научных публикаций без письменного соглашения ее авторов запрещено. В случае использования части контента или страницы целиком на других интернет-ресурсах, обязательна ссылка на авторов и сайт [iba.ptushki.org](http://iba.ptushki.org)